

Seznam publikacij Založbe ZRC, ki jih predstavljamo na tretji redni novinarski konferenci v letu 2021 (5. julija 2021). Predstavitve knjig so posnete v Atriju ZRC in objavljene na YouTube kanalu ZRC SAZU.

Naslov: **Govorica predmetov**

Posnetek predstavitve knjige: <https://youtu.be/Wx940IxEqNI>

Avtorice: Maja Godina Golija, Vanja Huzjan, Špela Ledinek Lozej

Leto: 2021

Zbirka: efka

Jezik: slovenski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: Inštitut za slovensko narodopisje

ISBN: 978-961-05-0527-3

Specifikacija: mehka vezava • 20 × 12 cm • 172 strani • ilustrirano

Cena: 19,00 EUR (redna)

Monografija je strnitev raziskav treh avtoric, ki obravnavajo materialno kulturo s teoretičnega, epistemološkega, historičnega in institucionalno raziskovalnega vidika. Besedilo v petih razpravah o materialni kulturi pripoveduje o človeku, družbi, času in prostoru, saj predmeti v življenju posameznika nimajo le praktične - funkcionalne vrednosti, marveč povezovalno in ločevalno vlogo, posebno funkcijo imajo v interkulturni in multikulturni komunikaciji. V prvem delu knjige so obravnavni teoretični koncepti in bogata zgodovina etnološkega raziskovanja. Poznavanje preteklih sestavin materialne kulture in njenega raziskovanja pojasnjuje tudi današnje življenje in kulturo, socialne in regionalne razlike, kakršne so značilne tudi za sodobni svet in slovensko družbo. V drugem delu knjige so predstavljene tri etnološke študije – o bivalni, oblačilni in prehranski kulturi. Prva govori o ognjiščih v Vipavski dolini kot središču vsakdanjih in nekaterih dediščinskih praks, druga o oblačilnem videzu ljubljanskih predšolskih otrok in skrbi zanj v prvi polovici 20. stoletja, tretja pa o bučnem olju, značilni sestavini prehrane in identitete na Štajerskem. V knjigi so v ospredju sodobni etnološki pogledi na materialno kulturo, za katere niso pomembne le obravnave predmetov samih, marveč tudi to, kako predmeti ustvarjajo razmerja med njimi in med ljudmi.

Naslov: **Objekt v arhitekturi. Deleuze – Riha – Frampton – Hays**

Posnetek predstavitve knjige: <https://youtu.be/sC7npkjGfXE>

Uredila: Petra Čeferin

Leto: 2021

Zbirka: Teoretska praksa arhitekture

Jezik: slovenski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: Filozofski inštitut

Soizdajatelj: Fakulteta za arhitekturo

ISBN: 978-961-05-0545-7

Specifikacija: mehka vezava • 14 × 20 cm • 160 strani

Cena: 19,00 EUR (redna)

Avtorji prispevkov: Petra Čeferin, Gilles Deleuze, Kenneth Frampton, K. Michael Hays, Rado Riha

Prevodi: Monika Jerič, Rado Riha

Knjiga se osredotoča na vprašanje možnosti samostojnega delovanja, iztrganja iz določenosti s situacijo. Razvija stališče, da je najbolj trdna točka takšnega delovanja nek moment drugosti, heteronomnosti. Ta moment heteronomnosti, ki se materializira v skonstruiranem objektu, je objekt, ki je ključen za to delovanje. In to je tisti objekt, ki je v naslovu knjige. Arhitekturo, ki deluje na takšen način, Petra Čeferin v knjigi razvije in predstavi kot neke vrste motnjo – arhitekturno motnjo. Gilles Deleuze ta način delovanja

obravnava na področju filma; pri čemer ga vodi vprašanje, kaj pomeni imeti idejo v filmu. Rado Riha na podlagi Lacanovega koncepta odločene želje redefinira možnost avtonomnega delovanja arhitekture kot razširjeno avtonomijo. Kenneth Frampton se v svojih dveh prispevkih osredotoča na produkte arhitekturnega delovanja, arhitekturne objekte. V prispevku »Praznini navkljub« pokaže na inherentno drugost Loosove arhitekture. V prispevku »Primer Volvo« pa tovarno Volvo Kalmar prikaže kot primer objekta, ki ravno ni arhitekturni objekt. Michael K. Hays pa v svojih dveh prispevkih razvija idejo arhitekture kot posebnega načina mišljenja, ki se ga ne da zvesti na druge načine mišljenja.

Naslov: **Significado astronómico de los grupos E en la arquitectura maya. Una reevaluación**

Posnetek predstavitve knjige: <https://youtu.be/WUOpV3Q96u8>

Avtor: Ivan Šprajc

Leto: 2021

Zbirka: Prostor, kraj, čas 18

Jezik: španski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: Inštitut za antropološke in prostorske študije

ISBN: 978-961-05-0501-3

Specifikacija: internetna objava • pdf • 143 strani

V arhitekturi Majev izstopajo arhitektonski kompleksi z značilno konfiguracijo, imenovani po Skupini E na arheološkem najdišču Uaxactún v Gvatemali. Razširjeno mnenje je, da so imeli ti kompleksi posebno pomembno vlogo v astronomskih opazovanjih, nekateri raziskovalci pa jim tak pomen odrekajo in menijo, da gre predvsem za obredne stavbe, povezane s kozmološkimi pojmovanji. Kvantitativne analize podatkov o poravnava, izmerjenih na vrsti najdišč, in značilnosti arheoloških kontekstov so pokazale, da so bile skupine E astronomsko funkcionalne, vendar niso imele nobene specifične vloge v astronomskih opazovanjih. Z navajanjem ustreznih dejstev tudi dokazujem, da so bile astronomske usmeritve, prvotno vgrajene v skupine E – ki predstavljajo najzgodnejšo standardizirano obliko monumentalne arhitekture Majev in katerih pojav v praktično vseh zgodnjih mestih v osrednjem delu polotoka Jukatana priča o njihovem družbenopolitičnem pomenu – kasneje prenesene na stavbe drugih tipov. Zato nam prav pomen astronomsko in kozmološko signifikantnih smeri, ki so bile najprej vključene v skupine E, omogoča razumevanje nekaterih pomembnih vidikov arhitekture in urbanizma Majev.

Naslov: **Izhodišča slovenske pripovedne proze. Dvestoletna tradicija slovenske pripovedne proze: od sredine 17. do sredine 19. Stoletja**

Posnetek predstavitve knjige: <https://youtu.be/hMdG9qn8Tlo>

Avtorica: Andrejka Žejn

Leto: 2021

Jezik: slovenski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede

ISBN: 978-961-05-0548-8

Specifikacija: internetna objava • html • <https://ispp.zrc-sazu.si/>

Monografija *Izhodišča slovenske pripovedne proze* na temelju preteklih raziskav prinaša nove poglede na pripovedno tradicijo v zgodovini slovenske literature do izida *Sreče v nesreči* Janeza Ciglerja leta 1836. Na podlagi polisistemske teorije, kulturološko naravnanih prevodoslovnih teorij in aktualnih raziskav v slovenski literarni vedi z zgodovinskega stališča opazujemo razvoj sistema slovenske pripovedne literature in ugotavljamo, kako je v eni od ključnih točk tega razvoja *Sreča v nesreči* kot prevod brez izvornika sprožila vstop izvirne pripovedne proze v središče sistema pripovedne proze in s tem pridobila status kanoniziranega besedila. Računalniško podprta tekstnokritična primerjava izdaj *Sreče v nesreči* je pokazala,

kako se je z redaktorskimi posegi spreminjala in ustalila aktualna verzija besedila. Klasični literarnovedni pristopi so podprti in nadgrajeni z metodo oddaljenega branja, in sicer računalniško podprto stilometrično analizo. Kvantitativna analiza je po večini potrdila ugotovitve o stilnih sorodnostih in zgodovinskostilnih obdobjih, obenem pa tudi pokazala na napačno pripisana avtorstva in področja, ki bi jim veljalo nameniti več raziskovalne pozornosti.

Naslov: **Razprave o sodobni slovenski literaturi**

Posnetek predstavitve knjige: <https://youtu.be/4cVDrXKwjkc>

Uredila: Varja Balžolorsky Antić

Leto: 2021

Zbirka: Studia litteraria 27

Jezik: slovenski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede

ISBN: 978-961-05-0542-6

Specifikacija: mehka vezava • 15 × 21 cm • 237 strani

Cena: 21,00 EUR (redna)

Avtorji prispevkov: Varja Balžolorsky Antić, Krištof Jacek Kozak, Marko Juvan, Matevž Kos, Vesna Liponik, Anja Skapin, Alen Širca, Branislava Vičar, Tomo Virk, Igor Žunkovič

Razprave o sodobni slovenski literaturi, nastale v okviru projekta »Slovenska literatura in družbene spremembe: nacionalna država, demokratizacija in tranzicijska navzkrižja«, prinašajo bodisi panoramske poglede bodisi posamezne analize del sodobnega slovenskega romanopisja, dramatike, esejistike in poezije s poudarkom na najnovejši literaturi, ki je nastajala po letu 1990. V knjigi se zvrstijo raznolika metodološka izhodišča od teorije medkulturnosti, teorije kulturnega spomina, etike reprezentacije do nevrokognitivistično naravnane literarne darvinizma, feminističnih pristopov in posthumanistične ekokritike.